

A FILOZÓFIAI ÉS TÖRTÉNETTUDOMÁNYOK OSZTÁLYA
Művészettörténeti Tudományos Bizottsága,
Régészeti Tudományos Bizottsága,
Történettudományi Tudományos Bizottsága

2023. május 11., csütörtök 10.00–15.30
MTA Székház, Felolvasóterem

A JÁKI SZENT GYÖRGY-TEPLOM AZ ÚJABB
KUTATÁSOK TÜKRÉBEN

10.00–10.10 Megnyitó
Zsoldos Attila osztályelnök

Levezető elnök: *Borhy László*, az MTA rendes tagja, a Régészettudományi Bizottság elnöke

10.10–10.20 Köszöntő
Dr. Székely János szombathelyi megyéspüspök

10.20–10.40 A jáki Szent György-templom és a hozzá tartozó épületegyüttes helyreállításának és bemutatásának projektje
Horváth Zoltán Barna közgazdász, a 2018 óta Jákon folyó helyreállítási munkák projektmenedzsere

10.40–11.00 A Ják nemzetség és monostorai a régi írott források és az új ásatások tükrében
Rácz György PhD, történész, igazgatóhelyettes (Magyar Nemzeti Levéltár)

11.00–11.20 Datálás és attribúciós kérdések a jáki Szent György-templomban feltárt miseruha kapcsán
Nagy Rebeka restaurátor (Iparművészeti Múzeum Textil- és Viseletgyűjtemény Főosztály);
Semsey Réka művészettörténész, főmuzeológus (Iparművészeti Múzeum Textil- és Viseletgyűjtemény Főosztály)

11.20–11.40 A jáki templomdomb a Szent György-templom alapítása előtt és után
Pap Ildikó Katalin PhD, régész, a 2019-től Jákon folyó régészeti kutatások ásatásvezetője

11.40–12.00 Adalékok a jáki Szent György-templom építésmenetének rekonstrukciójához
Sarkadi Márton építészmérnök, a 2018-tól Jákon folyó kutatási és helyreállítási munkák szakmai vezetője

12.00–13.00 Ebédszünet

Levezető elnök: *Lővei Pál*, az MTA levelező tagja

13.00–13.20 A jáki volt bencés apátsági templom főszentélyében lévő Szent György-falkép anyagvizsgálatainak eredményei és a festmény restaurálása, 2021–2022
Galambos Éva PhD, faszobrász-restaurátor (Magyar Képzőművészeti Egyetem Restaurátor Tanszék); *Heitler András* DLA, festményrestaurátor (Magyar Képzőművészeti Egyetem Restaurátor Tanszék)

13.20–13.40 A déli toronyalj és a karzatalj falfestéseinek restaurálása a jáki Szent György-templomban, 2021–2022

Bóna István DLA, festményrestaurátor (Magyar Képzőművészeti Egyetem Restaurátor Tanszék)

13.40–14.00 A jáki Szent György-templom díszítőfestés-rétegei és restaurálásuk 2021–2022-ben

Dalos Viktória festményrestaurátor

14.00–14.20 A jáki Szent György-templom nyugati kapujának restaurálása

Szemerey-Kiss Balázs PhD, kőszobrász-restaurátor (Magyar Képzőművészeti Egyetem Restaurátor Tanszék); *Zomborác Tamás* kőszobrász-restaurátor, doktorandusz (Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem Geotechnikai és Mérnökgeológiai Tanszék)

14.20–14.30 Szünet

14.30–15.30 Kerekasztal-beszélgetés

***

2018-ban újraindult a jáki Szent György-templom és a hozzá tartozó épületegyüttes helyreállítása, módot adva az elmúlt évtizedekben megkezdett kutatások folytatására. Olyan épületrészek megismerésére és vizsgálatára is lehetőség nyílt, amelyeken korábban semmiféle tudományos célú munka nem folyhatott. Ennek köszönhetően számos, az épületegyüttes történetét kutató szakembereket régóta foglalkoztató kérdés vált eldönthetővé.

Az 1990-es években a templom környezetében megkezdett régészeti ásatások folytatásával több a korábbi kutatás által kényszerűen nyitva hagyott kérdés tisztázására is sor kerülhetett. Jelentősen bővültek ismereteink a templomdombon elhelyezkedő temetőről, valamint az egykori kolostorépületről. Lehetőség nyílt a templombelső régészeti kutatására, amelynek eredményei lényeges új adatokkal gazdagították mindazt, amit az épületegyüttesről és a Ják nemzetség korai történetéről tudunk, s amely egy sor jelentős lelet előkerüléséhez segített hozzá.

A felszínre bukkant alapfalak és a felmenő falakon tapasztalható jelenségek összevetése rávilágított a 13. századi épület építéstörténetének jó néhány eddig megmagyarázhatatlan rejtélyére. Világosabbá vált a templom felépítésének menete, az abban részt vevő műhelyek szerepe, tevékenységük kiterjedése.

A déli toronyaljban és a főszentélyben a 19–20. század fordulóján előbukkant 13. századi falképek restaurálása nem csupán megőrzésüket szolgáló, konzerválási célú beavatkozás volt, hanem lehetőséget nyújtott a képek alaposabb megismerésére, kutatására is. Sor került a templom belső falfelületeinek, berendezési tárgyainak, a díszítőfestések maradványainak letisztítására, dokumentálására és konzerválására. Elkészült a mellékhajó-homlokzatok felújítása, teljessé téve a templom külső restaurálását. 2023 tavaszán, a templom több mint harminc éven át tartó helyreállítási munkái befejezéseként, a nyugati kapu restaurálása és a templomkert tájépítészeti felújítása is véget ér.